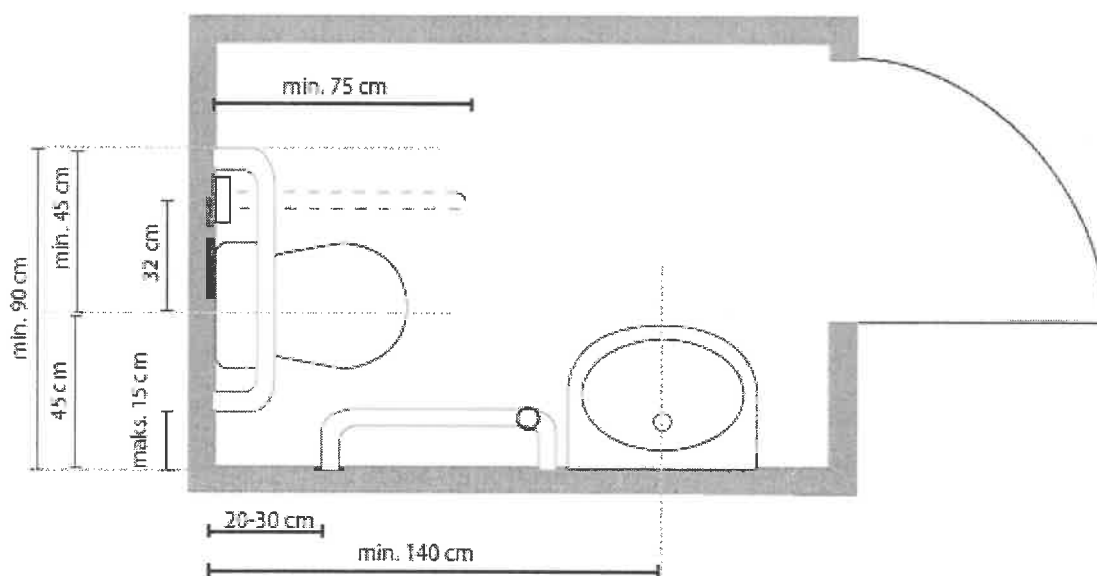

WYPOSAŻENIE

Na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych oraz w toalecie publicznej w każdej toalecie przystosowanej dla osób niepełnosprawnych powinny znaleźć się:

- muszla ustępowa przystosowana dla osób niepełnosprawnych,
- umywalka przystosowana dla osób niepełnosprawnych,
- dozowniki mydła, papierowych ręczników, suszarki do rąk itp. umieszczone w sposób pozwalający na korzystanie z nich przez osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich.

PRZESTRZEŃ MANEWTROWA

W łazience przystosowanej dla osób niepełnosprawnych należy zapewnić dojazd wózkiem inwalidzkim do wszystkich dostępnych urządzeń oraz przestrzeń manewrową o wymiarach 150x150cm. Najważniejszym wymogiem w procesie projektowania łazienki jest zachowanie wolnej przestrzeni manewrowej między zainstalowanymi urządzeniami sanitarnymi, której wymiary muszą wynosić 150x150 cm. Taka powierzchnia powinna być dostępna przed umywalką, toaletą i prysznicem.

Poza główną przestrzenią manewrową wolną od urządzeń higienicznosanitarnych wyznaczane są także obszary manewrowe umożliwiające swobodny dostęp do tych urządzeń, z których każdy powinien mieć wymiar 150x150 cm. Poszczególne przestrzenie mogą na siebie wzajemnie nachodzić.

Podłoga w łazience bez względu na to, czy jest wyłożona terakotą, impregnowanym drewnem czy kamieniem naturalnym powinna być antypoślizgowa. Zaleca się stosowanie ceramicznych płytek antypoślizgowych z odpowiednim ryflowaniem lub szorstką fakturą. Należy unikać posadzek glazurowanych z połyskiem lub półpołyskiem.

WYPOSAŻENIE ŁAZIENKI BEZ BARIER

Umywalka, wanna lub brodzik z natryskiem, miska WC, poręcze oraz uchwyty to obowiązkowe elementy wyposażenia łazienek dla niepełnosprawnych. Z uwagi na swoje rozmiary definiują one układ całego pomieszczenia. Należy pamiętać, aby zarówno w czasie projektowania, jak i montażu przestrzegać zasad użyteczności i bezpieczeństwa. Elementy wyposażenia, takie jak ceramika, armatura czy uchwyty powinny posiadać zaokrąglone, ergonomiczne kształty. W ten sposób łatwiej jest wyeliminować ryzyko uderzeń, a tym samym zwiększyć bezpieczeństwo osoby niepełnosprawnej korzystającej z łazienki.

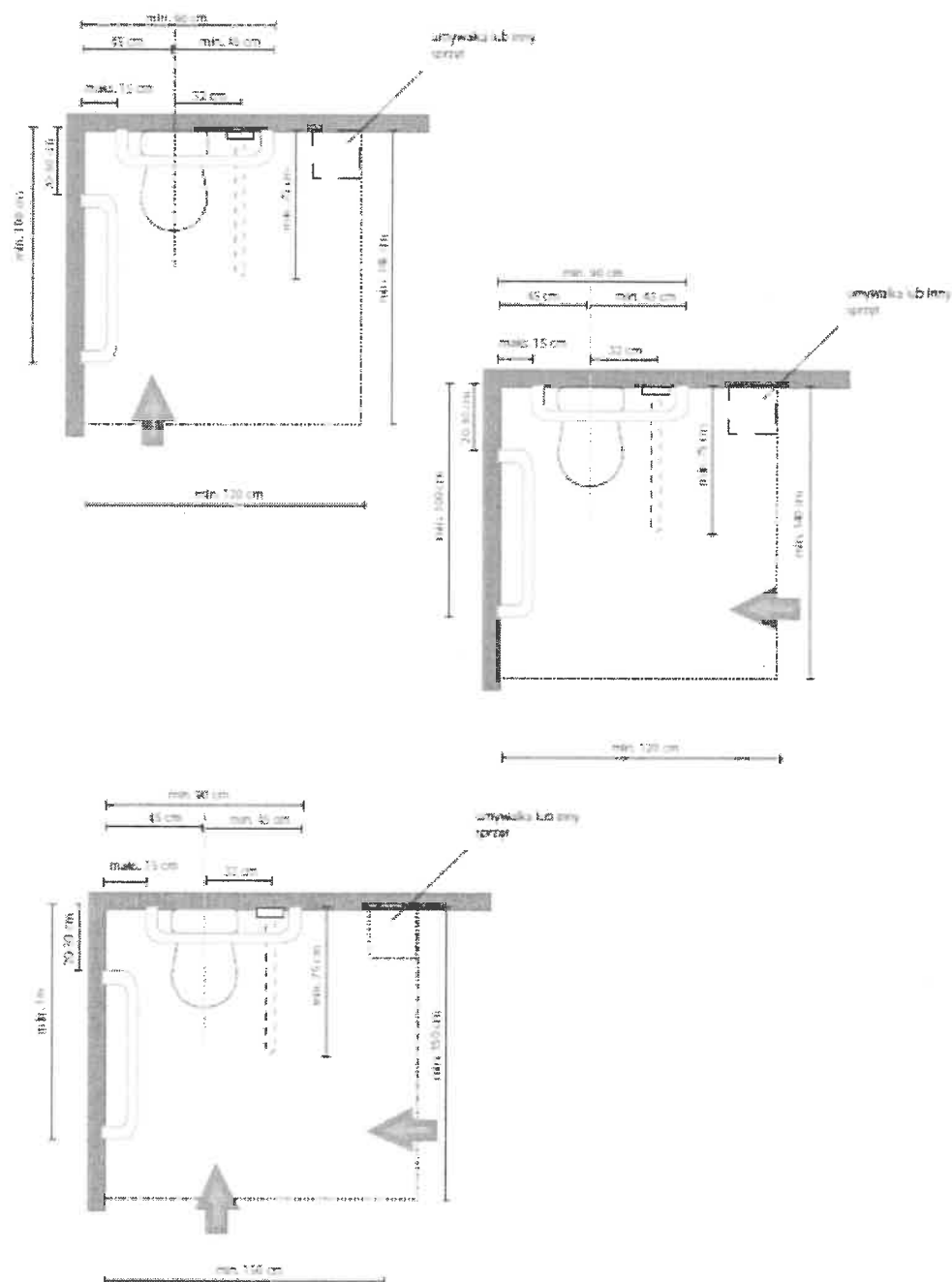
Uchwyty

Uchwyty, np.: poręcz prosta, poręcz umywalkowa, poręcz prysznicowa jednoramienna, poręcz ścienna łukowa, poręcz łukowa stojąca pełnią przede wszystkim funkcję pomocniczą w korzystaniu z urządzeń higienicznosanitarnych. Planując rozmieszczenie uchwytów warto więc zadbać o to, aby były one łatwo dostępne i widoczne dla osób niepełnosprawnych. Uchwyty powinny być mocowane w sposób trwały i stabilny, dlatego już na etapie projektu należy pamiętać, że ściany, na których będą mocowane, muszą być pełne. W przypadku ścianek wykonanych z karton-gipsu należy zaopatrzyć je w odpowiednie wzmocnienia lub zastosować specjalną poręcz podłogową. Optymalna wysokość uchwytów poziomych wynosi 75-85 cm od poziomu posadzki i zależna jest od wzrostu i budowy ciała osoby korzystającej. Zakłada się, że w razie upadku osoby niepełnosprawnej przejmują one obciążenie równe trzykrotnej normalnej wadze ciała. Rodzaj uchwytów powinien jak najlepiej spełniać zarówno indywidualne potrzeby osoby niepełnosprawnej, jak i wszelkie zasady bezpieczeństwa. Najczęściej stosuje się przyscienne wielofunkcyjne uchwyty, które mogą być ruchome i stałe, a także montowane poziomo, pionowo bądź skośnie, co jest bardzo funkcjonalnym rozwiązaniem. W zależności od potrzeb uchwyty dostępne są w różnych długościach i kolorach, zaś ich średnica waha się w granicach 2 do 3,5 cm. Dla większości użytkowników w starszym wieku ze względu na słabsze możliwości chwytne rąk wygodniejsze do trzymania są te grubsze. Doskonałym dopełnieniem przestrzeni łazienki dla niepełnosprawnych są uchwyty specjalnego przeznaczenia. Są to między innymi poręcze z uchwytem na papier, obrotowymi dozownikami mydła, a także wieszakami na ręczniki. Uchwyty i poręcze powinny być wykonane ze stali uszlachetnionej lub nierdzewnej, ewentualnie pokryte powłokami lakierniczymi.

Strefa WC

Rodzaje transferu z wózka inwalidzkiego na muszlę ustępową:

- transfer przedni,
- transfer przedni z obrotem,
- transfer diagonalny przedni z obrotem,
- transfer boczny,

Wysokość

Wysokość miski ustępowej (mierzona do górnej części deski) w toaletach przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych powinna wynosić 45-50 cm.

Porcze

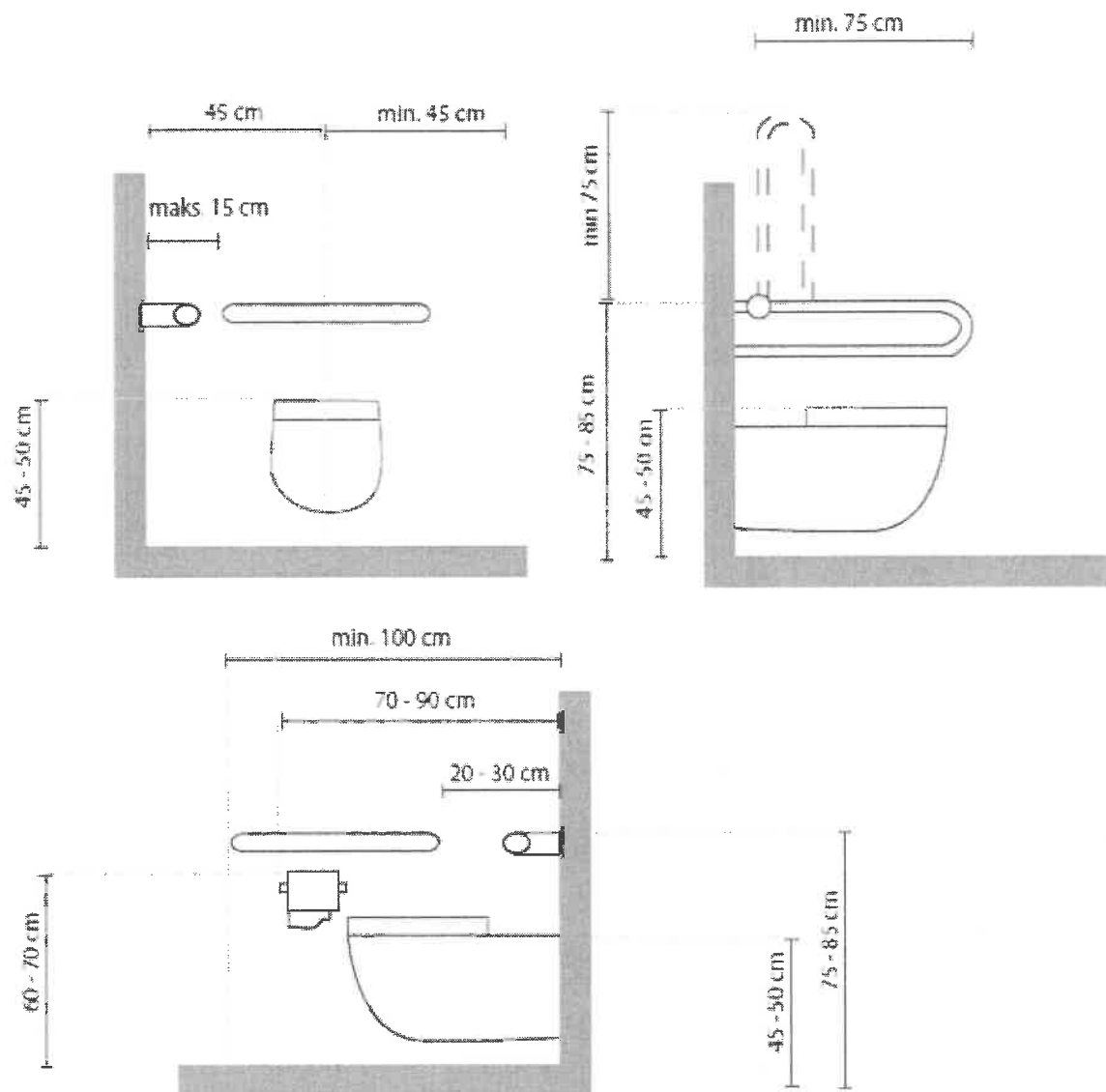
Poręcze powinny zostać umieszczone w sposób pokazany na ilustracji.

Spluczka

Uruchamianie spluczki może odbywać się automatycznie lub ręcznie. Przycisk należy umieścić na wysokości nieprzekraczającej 120 cm od posadzki. Nie może być to spluczka obsługiwana za pomocą nogi.

Podajnik papieru toaletowego

Podajnik papieru toaletowego powinien znajdować się na wysokości 60-70 cm od posadzki, w odległości 70-90 cm od tylnej ściany toalety.

Pole manewrowe przed miską ustępową powinno wynosić 150x150 cm. Dla osób poruszających się na wózkach istotne jest, aby deska sedesowa była solidnie osadzona na muszli i nie wyginała się przy przesiadaniu z wózka na sedes.

Toaleta dla osoby niepełnosprawnej powinna być usytuowana wyżej od standardowej. Zalecana wysokość siedziska miski ustępowej (mierzona do górnej części deski) wynosi 45-50 cm, jednak najkorzystniej byłoby, aby wysokość siedziska miski sedesowej była równa wysokości siedziska wózka. Ułatwieniem mogą być specjalne nakładki regulujące wysokość siedziska.

Długość miski ustępowej powinna wynosić minimum 70 cm, umożliwia to bowiem osobie poruszającej się na wózku inwalidzkim ustawienie się wzdłuż jej krawędzi, co jest niezbędne w momencie przesiadania się z wózka na toaletę.

Oparcie dla pleców powinno znajdować się w odległości 55 cm za przednią krawędzią miski ustępowej.

By osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim mogła ustawić się równolegle i przesiąść się na ustęp od strony bocznej, przynajmniej z jednej strony miski powinna być zapewniona wolna przestrzeń wynosząca 95 cm. Ściana znajdująca się z drugiej strony powinna znajdować się w odległości 30 cm. Mocuje się wówczas na niej uchwyt poziomy lub uchwyt w kształcie litery L.

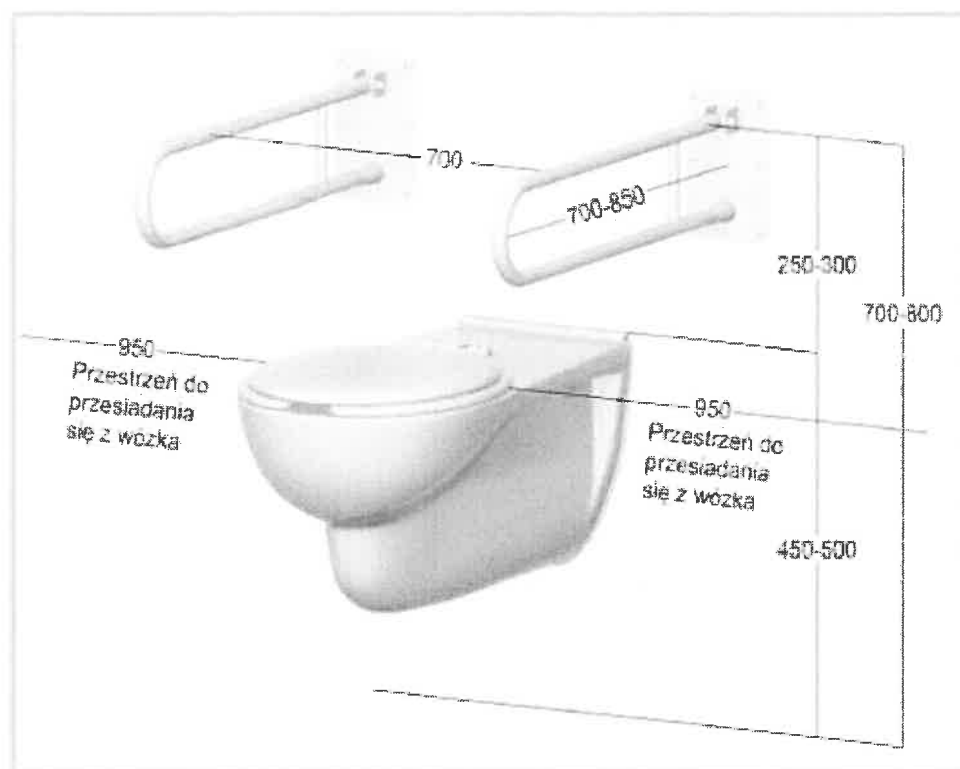
Zastosowanie uchwytów po obu stronach WC jest niezbędne. W zależności od stopnia sprawności użytkownika uchwyty, dostępne w różnych długościach, powinny być zamontowane na wysokości 70-85 cm. Poręcze przyściennne mogą być stałe, uchylne lub uchylne i składane. W ostatnim przypadku po złożeniu przylegają one do ściany, co ułatwia przemieszczanie się w łazience - rozwiązanie takie jest wskazane dla małych pomieszczeń, gdzie ważny jest każdy centymetr powierzchni. Dla osób mających kłopoty ze schylaniem się zalecane jest zastosowanie sedesu ze specjalnymi uchwytami ułatwiającymi siadanie i podnoszoną deską ustępową.

Lokalizacja i system działania przycisku do spłukiwania wody, powinien on znajdować się na wysokości nie większej niż 120 cm od poziomu podłogi, najlepiej z boku sedesu.

Podajnik papieru toaletowego powinien znajdować się na wysokości 60- 70 cm od posadzki, w odległości 70-90 cm od tylnej ściany toalety.

Wariant 1

Karta projektowa, strefa WC

Ilość	Nazwa produktu	Szczegóły
1	Miska ustępowa lejowa dla niepełnosprawnych wisząca	Opis: wisząca, 70 cm
1	Deska sedesowa dla niepełnosprawnych	Opis: Z pokrywą z tworzywa duroplast. Specjalnie wzmocnione zawiasy metalowe. Do kompletowania z miską kompaktową i wiszącą.
2	Uchwyt uchylny do WC - UUWC	Dostępne długości [cm]: 50, 60, 70, 80, 85

Wariant 2

Karta projektowa, strefa WC

Ilość	Nazwa produktu	Szczegóły
1	Miska ustępowa leżowa dla niepełnosprawnych	Opis: wisząca, 70 cm Wymiar [cm]: 70x35, 5x35,5
1	Deska sedesowa dla niepełnosprawnych	Opis: Z pokrywą z tworzywa duroplast. Specjalnie wzmocnione zawiasy metalowe. Do kompletowania z miską kompaktową i wiszącą.
1	Uchwyt do WC - UWCL	Dostępne wysokości [cm]: 80
1	Uchwyt uchylny do WC wolnostojący - UUWCW	Dostępne długości [cm]: 50,60,70,80

Wariant 3

Karta projektowa, strefa WC

Ilość	Nazwa produktu	Szczegóły
1	Kompakt dla niepełnosprawnych	Opis: o wysokości 46 cm z odpływem poziomym
1	Deska sedesowa dla niepełnosprawnych	Opis: Z pokrywą z tworzywa duroplast. Specjalnie wzmocnione zawiasy metalowe. Do kompletowania z miską kompaktową i wiszącą.
1	Uchwyt uchylny do WC - UUWC	Dostępne długości [cm]: 50,60,70,80,85
1	Uchwyt kątowy UKP	Dostępne długości [cm]: 40,50,60 Dostępne wysokości [cm]: 60,70,80,100

Umywalka

Wysokość umywalki

Górna krawędź umywalki powinna znajdować się na wysokości 85 cm od posadzki. Dolna krawędź umywalki powinna znajdować się nie niżej niż 70 cm od posadzki. Należy stosować umywalki podwieszane, bez postumentów i szafek pod nimi.

Przestrzeń manewrowa

Przed umywalką należy zapewnić przestrzeń manewrową o wymiarach 90x120 cm, zakładając, że dłuższa oś prostokąta leży na osi umywalki. Nie więcej niż 45 cm tej przestrzeni może znajdować się pod umywalką.

Bezpieczeństwo

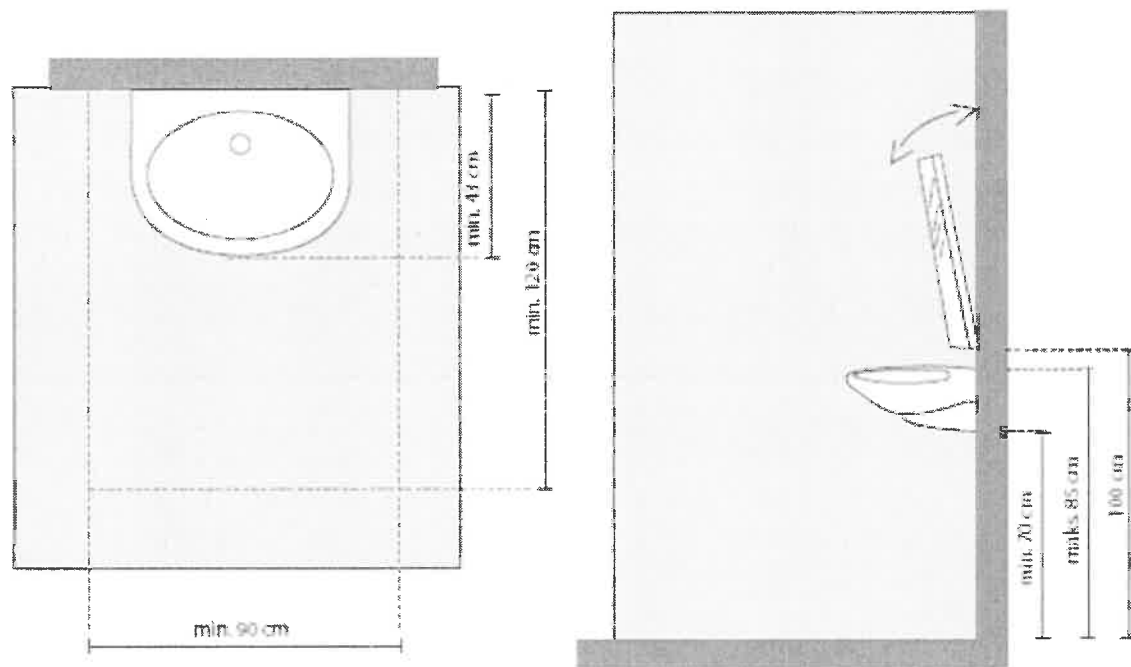
Podłączenie ciepłej wody oraz odpływ umywalki należy izolować termicznie lub umieścić w sposób uniemożliwiający kontakt z nimi. Pod umywalką nie mogą znajdować się elementy ostre lub szorstkie.

Baterie

Baterie umywalkowe mogą być uruchamiane dźwignią, przez przycisk lub automatycznie. Nie należy stosować baterii obsługiwanych przy pomocy kurków.

Lustro

Dolną krawędź lustra należy umieszczać nie wyżej niż 100 cm od poziomu posadzki. Lustro powinno mieć możliwość regulacji w osi poziomej.

Wolna przestrzeń manewrowa przed umywalką musi wynosić minimum 90x120 cm zakładając, że dłuższa oś prostokąta leży na osi umywalki. Nie więcej niż 45 cm tej przestrzeni może znajdować się pod umywalką.

Umywalka powinna być zawieszona tak, aby jej spód znajdował się powyżej kolan osoby siedzącej na wózku. Płaskie dno i specjalnie wyprofilowana krawędź czołowa umywalki tworzy przestrzeń umożliwiającą swobodne podejście wózkiem i korzystanie z urządzenia.

Zalecana szerokość umywarek to minimum 60 cm, wysokość montażu górnej krawędzi umywalki nie może przekroczyć 80 cm.

Należy stosować umywalki podwieszane, bez postumentów i szafek pod nimi. Dlatego syfon umywalkowy powinien być zamontowany przy umywalce, a zasyfonowanie powinno znajdować się bezpośrednio przy ścianie lub być wbudowane w ścianie, tak żeby nie ograniczać przestrzeni dla kolan osobom podjeżdżającym na wózku.

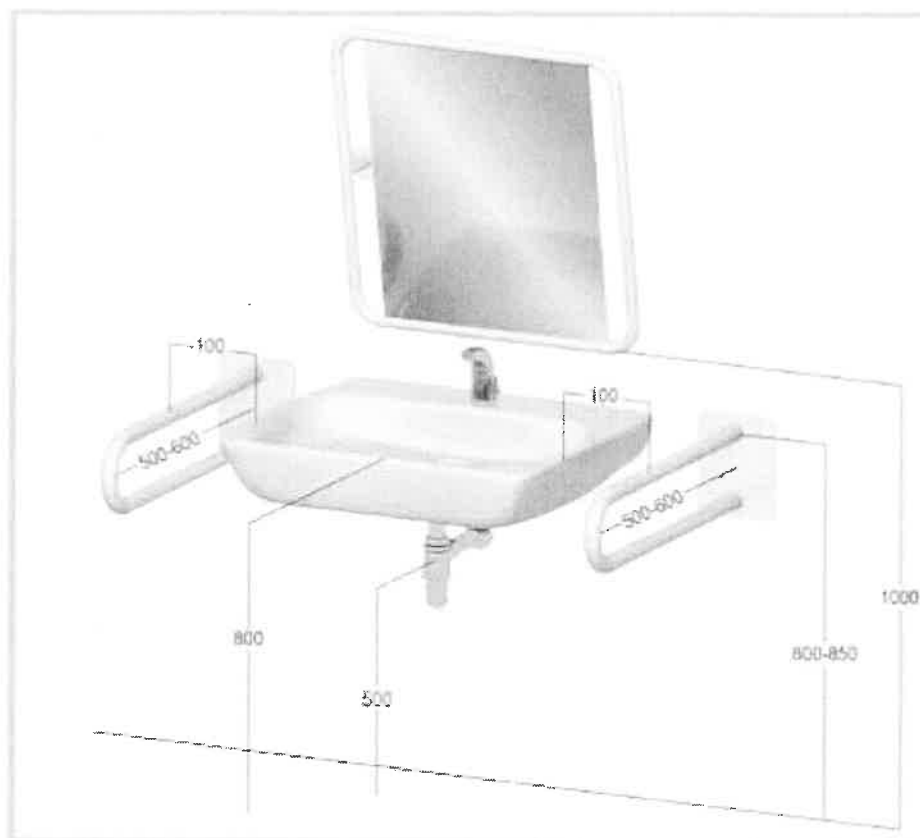
W pobliżu umywalki mocowane są uchwyty ściennie stałe lub uchylne o długościach od 55 do 70 cm ułatwiające samodzielne swobodne poruszanie się.

Korzystanie z umywalki ułatwia montaż odpowiedniej baterii umywalkowej wyposażonej w długie uchwyty lekarskie. Umożliwiają one bezproblemową regulację strumienia oraz temperatury wody nawet przy pomocy łokcia. Innym dogodnym rozwiązaniem jest bateria elektroniczna, wyposażona w fotokomórkę, która samoczynnie uruchamia urządzenie, gdy w zasięgu czujnika ruchu pojawią się dłonie. Warto zwrócić również uwagę czy bateria jest wyposażona w system zapobiegający poparzeniom. To szczególnie ważne, jeśli korzystają z niej osoby starsze i dzieci. Odległość baterii od przedniej krawędzi umywalki to maksymalnie 40 cm. Nie należy stosować baterii obsługiwanych przy pomocy kurków.

Zaleca się, aby lustro zainstalowane było bezpośrednio nad umywalką na wysokości minimum 100 cm od poziomu posadzki w taki sposób, aby możliwe było przejrzanie się w nim zarówno osobie w pozycji siedzącej, jak i stojącej. Zaleca się mocowanie lustra uchylnego z regulowanym kątem nachylenia w osi poziomej.

W toaletach publicznych strefa umywalki musi być zaopatrzona w jednouchwytowe dozowniki do mydła, pojemniki na ręczniki papierowe, pojemnik na śmieci, a także suszarkę.

Karta projektowa, strefa umywalki

Ilość	Nazwa produktu	Szczegóły
1	Umywalka dla niepełnosprawnych	Opis: umywalka dla niepełnosprawnych o wymiarze 65 cm z otworem, z przelewem lub bez, mocowana na śrubach. Wymiar [cm]: 55-65 szer. x 55 głębokość
1	Lustro uchylne - LU	Dostępne wymiary [cm]: 60x60
2	Uchwyt uchylny do umywalki - UUs	Dostępne długości [cm]: 50,60

Pochylnie

Nachylenie 15-50 cm 8%.

Szerokość i długość

Szerokość płaszczyzny ruchu pochylni przeznaczonej dla osób niepełnosprawnych musi wynosić 120 cm. Długość pojedynczego biegu pochylni nie może przekraczać 9 m.

Spoczniki

Jeżeli konieczne jest zastosowanie pochylni o długości przekraczającej 9 m, należy podzielić ją na krótsze odcinki przy pomocy spoczników. Spocznik nie może być krótszy niż 1,4 m. Szerokość spocznika nie może być mniejsza niż szerokość biegu pochylni – min. 120 cm. Jeżeli na spoczniku następuje zmiana kierunku, należy zapewnić na nim powierzchnię manewrową o minimalnych wymiarach 1,5 m x 1,5 m. Na końcu i na początku pochylni należy umieścić poziomą płaszczyznę ruchu o długości przynajmniej 1,5 m, znajdującą się poza polem otwierania drzwi. Cała płaszczyzna spocznika musi być pozioma.

Krawężniki

Pochylnia powinna być wyposażona w krawężniki o wysokości minimum 7 cm.

Poręcze

Po obu stronach pochylni należy zainstalować poręcze. Odstęp między poręczami musi wynosić od 1 m do 1,1 m. Poręcze należy zainstalować na wysokości 90 cm i 75 cm od poziomu pochylni. Poręcze na początku i końcu pochylni, a jeżeli poręcz nie jest kontynuowana na spocznikach, także na końcu i początku każdego biegu, należy przedłużyć przynajmniej o 30 cm poza bieg pochylni. Poręcze przy pochylniach powinny być równoległe do nawierzchni. Część chwytna poręczy powinna mieć średnicę 3,5-4 cm. Odległość części chwytnej poręczy powinna znajdować się minimum 5 cm od ściany bądź innej przeszkody. Część chwytna poręczy powinna być umieszczona w sposób uniemożliwiający jej obracanie.

Oznaczenia

Początek i koniec biegu pochylni powinny być wyróżnione przy pomocy kontrastowego koloru oraz zmiany w fakturze, bądź sprężystości nawierzchni.

inż. bud. **Ryszard Janiszewski**
Upr. Bud. Nr 802/75 Dg 56 ust. 1 pkt 1 i 2
w specjalności konstrukcyjno inżynier-
yjnej obejmującej projektowanie i wyko-
nawstwo w zakresie konstrukcji, archi-
tektury i inst. sanit.